Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

14.10.2019

Maatalousneuvos Esa Hiiva

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
Asiantuntijakuuleminen 15.10.2019

HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Vuosia 2020-2023 koskeva julkisen talouden suunnitelma

Talousarvioesityksen lukuihin 30.10 ja 30.20 sisältyvät maaseudun kehittämisen sekä maa- ja elintarviketalouden määrärahat. Talousarvioesityksessä luvun 30.10 määrärahataso on lähes 7,4 milj. euroa vuoden 2019 talousarvion tasoa pienempi. Luvun 30.20 määrärahataso on lähes 32,9 milj. euroa edellisvuotta korkeampi. Lukujen 30.10 ja 30.20 määrärahoihin sisältyy vuonna 2020 yhteensä 181,9 milj. euroa ja vuosina 2021-2023 yhteensä 68,3 milj. euroa hallitusohjelman lisämäärärahoja jakautuen eri momenttien ja kohteiden kesken taulukon 1 mukaisesti.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman (maaseutuohjelma) rahoitus momenteilla 30.10.40, 30.10.43, 30.10.64, 30.20.43 ja 30.20.44 on sisällytetty vuoden 2020 talousarvioon ohjelman etenemistä vastaavasti. Hallitusohjelman yhteydessä sovitut ympäristökorvausten ja luomusitoumuksien lisämäärärahat on tässä vaiheessa teknisesti kohdennettu momentille 30.20.44 (Luonnonhaittakorvaukset), josta ne vuoden 2020 ensimmäisessä lisätalousarviossa on tarkoitus siirtää yhdessä EU:n rahoitusosuuden kanssa mom. 30.20.43 (Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvota ja ei-tuotannolliset investoinnit). Lisäksi tälle momentille on tarkoitus siirtää 65 milj. euroa vuoden 2019 neljännessä lisätalousarviossa. Määrärahan siirto perustuu maaseutuohjelman 26.3.2019 hyväksyttyyn ohjelmamuutokseen. Muutosten jälkeen vuoden 2020 ympäristökorvaukset voidaan lähtökohtaisesti maksaa vuoden 2019 tasoisina.

Vuosia 2021-2023 koskevassa kehyspäätöksessä maaseutuohjelman teknisinä määrärahatasoina on käytetty nykyisen ohjelmakauden kolmen ensimmäisen vuoden määrärahoja. Hallitus päättää erikseen myöhemmin tulevan rahoituskauden 2021-2027 CAP-suunnitelman toimenpiteiden kansallisesta rahoituksesta.

Luopumistuet ja –eläkkeet momentin 30.10.42 määräraha on budjetoitu tarvearvion mukaisesti. Määrärahaan esitetään 4,8 milj. euron lisäystä sisältäen pienten eläkkeiden korotusta 0,5 milj. euroa.

Vuoden 2020 talousarvioesitykseen sisältyvien määrärahojen arvioidaan olevan riittävät maatalouden rakennetukiin. Rahoitusta on momenteilla 30.10.40 (Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset), 30.10.41. (Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki) ja 30.20.61 (Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon). Maatilatalouden kehittämisrahaston rahoitustilanne heikkenee kuitenkin merkittävästi vuodesta 2021 lähtien, eikä rahastosta pystytä myöntämään avustuksia ilman lisäpääomitusta, jonka tarpeeksi vuodelle 2021 arvioidaan 69 milj. euroa.

4H-toiminnan valtionapuun (mom. 30.10.55) esitetään 0,5 milj. euron lisäystä, jolla voidaan lähes turvata momentin eduskunnan määrärahalisäysten mukainen määrärahataso.

Vuoden 2020 talousarvioesityksessä ehdotetaan mom. 30.20.01 (Ruokaviraston toimintamenot) 2,0 milj. euron määrärahaa (CAP27 uudistuksen valmistelu) viraston toimintaedellytysten turvaamiseksi, kun tarve olisi 5 milj. euroa. Tiukka rahoitustilanne ei johdu Ruokaviraston perustamisesta, mikä on edennyt hyvin ja toiminnallista synergiaa löytyy suunnitellusti kahden aiemman viraston yhdistämisestä. Ruokaviraston tiukan taloudellisen tilanteen vuoksi viraston toiminnassa on jo vuoden 2020 aikana tehty merkittäviä toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi ja synergiaetujen löytämiseksi. Toimenpiteet ovat kohdistuneet muun muassa investointeihin, IT-järjestelmäkustannuksiin ja henkilöstökuluihin. Tehdyt toimet eivät kuitenkaan ole riittäviä. Jos virasto ei saa riittävää lisärahoitusta vuodelle 2020, tarkoittaa se mittavia henkilöstövähennyksiä. Tämä muodostaa riskin viraston lakisääteiselle toiminnalle mm. hyvän elintarviketurvallisuuden sekä kasvi- ja eläintautitilanteen ylläpitämiselle sekä maksajavirastotoiminnalle ml. viraston hallinnoimien tietojärjestelmien kehittäminen ja tukien maksatus ajallaan.

Taulukko 1. Hallitusohjelman lisämäärärahojen kohdentuminen vuonna 2020 ja vuosina 2021-2023 kohteittain ja momenteittain

	milj. euroa	
	2020	2021-2023 yhteensä
Elintarvikeviennin edistäminen		
mom. 30.20.01 Ruokaviraston toimintamenot	1,0	3,0
mom. 30.20.47 Ruokaketjun kehittäminen	1,0	4,2
Maatalouden investointien tukeminen		
mom. 30.20.61 Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon *)	31,0	
Biokaasutuotannon edistäminen		
mom. 30.10.40 Biokaasu- ja lannankäsittelyinvestointien rahoittaminen	3,5	4,0
mom. 30.20.49 Biokaasun ravinnekiertokorvaus (ei TAE2020)		16,0
Porotalouden tukeminen		
mom. 30.20.40 Maa- ja puutarhatalouden kansalliset tuet	0,3	1,2
mom. 30.20.61 Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon	1,0	
Maatalouden toimintaedellytysten tukeminen mom. 30.20.44 (Luonnonhaittakorvaukset)		
- Ympäristökorvaus 2020 (tekninen kohdennus)	88,0	
- Luonnonhaittakorvaukset 2020	42,0	
- Vuonna 2020 tehtävien uusien luomusitoumusten rahoitus (tekninen kohdennus)	5,0	21,0
- Peltorakenteen kehittäminen (mom. 30.20.48)	0,5	9,0
Ruokaketjun kehittäminen (mom. 30.20.47)		
- Ravitsemus, kouluruoka	0,3	1,4
- Kestävä ruokajärjestelmä, ruokahävikki	1,0	
- Markkinatoimenpiteet, julkiset hankinnat, nimisuojatuotteet, brändityö	0,3	1,4
Eläintautien torjunta		
- Eläintautien torjuntaa edistävä tiedotus, koulutus ja varautuminen sekä rekisterien kehittäminen (mom 30.20.01 Ruokaviraston toimintamenot)	0,775	1,695
- Valtionapu maatilojen bioturvallisuuden ja eläinten terveyden seurannan kehittämiseen (mom. 30.20.62 Eräät valtionavut)	0,2	1,28
Hama-kehittämisen rahoitus mom. 30.10.63 (Maaseudun kehittäminen)	4,0	
Eläinsuojeluasiamiehen viran perustaminen mom. 30.20.01 (Ruokaviraston toimintamenot)	0,1	0,3
Tietojärjestelmien kehittäminen mom. 30.20.01 (Ruokaviraston toimintamenot)	1,75	3,25
Eläinkokeita korvaavien menetelmien käyttöönoton lisärahoitus mom. 30.20.62 (Eräät valtionavut)	0,2	0,6
Yhteensä	**181,925**	**68,325**

* lisäksi 58,3 milj. euroa vuosien 2020-2023 kehyspäätöksessä hyväksyttyä määrärahaa